

AVOCATUL POPORULUI

*Domeniul privind
prevenirea tooturii – MNP*

**Aprob,
Avocatul Poporului**

Raport

privind vizita desfășurată la Centrul de Reținere și Arestare Preventivă Mureș

Raportul este structurat pe trei capitole, după cum urmează:

- 1. Cadrul general și organizarea activității de monitorizare**
- 2. Constatările rezultate din activitatea de monitorizare**
- 3. Recomandări**

Alba Iulia – 2022

1. Cadrul general și organizarea vizitei

În conformitate cu art. 35 lit. a) și art. 39 alin. (3) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, coroborat cu art. 19 lit. a) din Protocolul Opțional la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante din 18.12.2002, precum și cu dispozițiile Ordinului Avocatului Poporului nr. 134/2019 privind aprobarea împuternicirilor și ordinelor de deplasare în scopul realizării anchetelor și vizitelor, instituția Avocatul Poporului, prin reprezentanții Domeniului privind prevenirea torturii în locurile de detenție, Centrul Zonal Alba, respectiv, jurist, psiholog și medic, consilieri ai Centrului Zonal Alba, a efectuat la data de 25.08.2022 împreună cu reprezentantul Organizației Neguvernamentale „Federația PHRALIPE de Integrare Europeană” Alba, o vizită la Centrul de Reținere și Arestare Preventivă, județul Mureș.

Vizita a avut următoarele obiective: consolidarea protecției persoanelor aflate în locuri de detenție împotriva torturii și a pedepselor și tratamentelor inumane sau degradante, verificarea măsurilor luate pentru prevenirea și combaterea efectelor pandemiei COVID-19, precum și alte aspecte cu relevanță pentru activitatea Mecanismului Național de Prevenire a Torturii în locurile de detenție, care pot apărea în timpul vizitei.

2. Constatările rezultate din vizita efectuată

Centrul de Reținere și Arestare Preventivă asigură primirea, înregistrarea, încarcerarea, spravegherea, paza, transferul, punerea în libertate, cu respectarea drepturilor și libertăților persoanelor private de libertate, fiind localizat în municipiul Târgu Mureș, județul Mureș, în cadrul Inspectoratului de Poliție Județean Mureș.

Această structură funcționează cu respectarea dispozițiilor **Legii nr. 254/2013** privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal, cu modificările și completările ulterioare, a **Hotărârii Guvernului nr. 157/ 2016** pentru aprobarea Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254/2013, a **Ordinului Ministrului Afacerilor Interne nr. 14/ 2018** pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și a măsurilor necesare pentru siguranța acestora, alte proceduri, ordine și dispoziții subsecvente.

Centrul dispunea de 51 de locuri de cazare împărțite în 22 de camere, cu respectarea standardelor minime de 4 m²/ persoană. La data vizitei, în centru erau custodiate 22 persoane private de libertate (19 bărbați și 3 femei), respectiv **19 cu mandat de arestare preventivă**, din care 3 minori (băieți) și **3 cu ordonanță de reținere**, emisă de organul de cercetare penală. Nu erau reținute sau arestate **persoane de cetățenie străină, persoane cu dizabilități, femei însărcinate, persoane cu tulburări psihice sau persoane consumatoare de droguri/ substanțe psihoactive.**

Conform informațiilor primite din partea șefului de centru, **nu au fost înregistrate situații de depășire a capacității de cazare** nici pe parcursul anului 2022 și nici pe parcursul anului 2021, cu toate că la data efectuării vizitei, în centru erau custodiate și persoane private de libertate din județele Cluj, Brașov și Bistrița Năsăud.

Organigrama centrului prevedea 26 poziții: 1 funcție de ofițer- șef de centru, 24 funcții de agent și o funcție de muncitor calificat, din care erau **ocupate 21, 5 funcții de agenți fiind vacante, 2 la escortă transfer și 3 la pază arest.** Pe parcursul anului 2022, au fost încadrate 3 funcții de șef de schimb iar o a patra era în procedură de ocupare, prin concurs. La nivelul centrului s-a întocmit o **Notă raport**, către conducerea IPJ Mureș, privind modificarea structurii organizatorice, **prin care se solicită suplimentarea schemei de personal cu următoarele funcții: 1 funcție de ofițer și 15 funcții de agent**, respectiv 10 agenți la compartimentul escortă transfer, dintre care cel puțin 2 funcții pentru femei, 4 personal conducător auto, 3 funcții agent de execuție și 2 funcții la pază arest. **În ceea ce privește misiunile de escortă, realizate în cadrul CRAP Mureș, echipa de vizită a constatat numărul relativ mare al acestora (443 de misiuni în anul 2021 și 518 misiuni în anul 2022 –data vizitei), toate executate cu personalul existent la această structură, situație de natură a afecta buna desășurare a activităților centrului. În acest sens membrii echipei de vizită consideră necesară, în primă fază, ocuparea tuturor posturilor vacante prevăzute în statul de funcții și ulterior, suplimentarea structurii organizatorice.**

a) condiții de cazare

Sectorul de cazare era organizat la parterul clădirii Inspectoratului de Poliție Județean Mureș, și avea următoarea configurare: un total de **22 camere**, din care 18 camere cu câte 2 locuri (camerele 2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 19, 20, 21, 22) și 4 camere cu câte cu 4 locuri (camerele 1, 6, 15, 18). Toate camerele erau dotate, în funcție de numărul de locuri prevăzut, cu: 2 paturi sau 4 paturi suprapuse câte două, cu saltele, perne, cearceafuri, pături,

câte o masă cu 2 sau 4 scaune, grup sanitar propriu prevăzut cu baterie duș și wc turcesc cu rezervor încorporat în perete, chiuvetă în interiorul camerei, un calorifer protejat cu grilaj, un aparat de aer condiționat, un televizor cu telecomandă. Băile erau amplasate în interiorul camerelor, astfel încât exista un miros neplăcut în anumite camere, din cauza acestui lucru.

Condițiile de curățenie și igienă a camerelor erau în general corespunzătoare, însă existau și câteva excepții, respectiv la camera 7, unde era cazat un minor, **ușa de la baie era desprinsă din suportul pe care glisa, pereții erau murdari și prezentau urme de mușcături**. La camera 8, unde erau cazați alți 2 minori, de asemenea **pereții erau murdari iar o bucată din tencuiala tavanului era căzută**. La camera 12, unde era cazat un bărbat, exista un miros neplăcut de la instalația de evacuare a chiuvetei, la camera 18 aparatul de aer condiționat era defect, la camera 19, exista un mirosul neplăcut din zona băii, pereții prezentau mușcături, chiuveta era spartă de o altă persoană încarcerată anterior și nu a mai fost înlocuită, iar la camera 20, pereții erau murdari. **Echipa de vizită recomandă în acest sens, remedierea problemelor existente în camere, respectiv repararea aparatului de aer condiționat defect din camera 18, înlocuirea chiuvetei sparte din camera 19 și verificarea sursei de miros neplăcut provenit de la chiuveta din camera 12 și remedierea problemei, repararea ușii de la baie din camera 7 și efectuarea lucrărilor de renovare și igienizare în camerele unde pereții erau murdari și prezentau tencuiala căzută, atât de pe pereții laterali cât și de pe tavan**. Potrivit prevederilor **art. 12 alin. (1)** *Camera de deținere trebuie să respecte demnitatea umană și să întrunească standardele minime sanitare și de igienă, ținându-se cont de suprafața de locuit, volumul de aer, iluminare, sursele de încălzire și ventilație, prin raportare la condițiile climatice.*

La data vizitei în centru nu existau rezidenți persoane cu dizabilități neuropsihomotorii. Centrul nu dispunea de facilități pentru persoanele cu dizabilități, respectiv de camere cu băi și toalete adaptate pentru cei cu deficiențe locomotorii, **echipa de vizită recomandă astfel, conformarea la specificațiile reglementărilor în vigoare menționate, în ceea ce privește respectarea drepturilor persoanelor cu dizabilități**.

Potrivit art.12 alin. (16) din Regulament, *În cazul persoanelor private de libertate cu dizabilități vor fi prevăzute camere de cazare dotate corespunzător*. În acest sens, **echipa de vizită recomandă amenajarea unei de camere de deținere și a băii acesteia, pentru uzul persoanelor cu dizabilități locomotorii**.

Apa rece, de la instalația care deservea camerele de deținere, provenea de la rețeaua de alimentare cu apă a municipiului, era furnizată în regim permanent și era potabilă. **Apa caldă,**

utilizată la îmbăiere și la efectuarea igienei corporale, se furniza în zilele de **luni și joi, câte 2 ore**, după masa de dimineață, de la centrala termică proprie a Inspectoratului de Poliție Județean Mureș.

Persoanele private de liberate erau cazate respectându-se criteriul de gen masculin/feminin, minorii separați de majori, fumătorii cu fumători, existând totuși o cameră unde exista o persoană fumătoare și o persoană nefumătoare, aceștia declarând că se cunosc și nu îi deranjează situația respectivă. Persoanele vulnerabile se repartizau în camere în funcție de recomandările medicului. **Potrivit afirmațiilor conducerii centrului, persoanele nou depuse erau cazate singure în cameră, în funcție de gradul de ocupare, situație confirmată și la data vizitei de existența unor astfel de cazuri, ceea ce în opinia echipei MNP nu reprezintă o practică recomandată, întrucât cazarea singură în cameră a unei persoane private de libertate, nou depuse, reprezintă un factor semnificativ de risc în majoritatea cazurilor de suicid. Se recomandă a se evita cazarea unei singure persoane private de libertate într-o cameră, în condițiile în care existau locuri și chiar camere disponibile unde se puteau efectua mutări, în vederea evitării posibilelor tentative sau acte de suicid.**

Supravegherea persoanelor rezidente, în interiorul camerelor, se realiza prin vizor și vizetă, iar în spațiile comune ale centrului, respectiv pe holuri, în camera de vizită, în curțile de plimbare, în club, în camera de anchetă, erau instalate camere video conectate la un sistem de supraveghere video. Pentru supravegherea persoanelor private de libertate, pe timpul nopții, în camerele de deținere funcționa iluminatul de veghe.

În vederea gestionării în condiții legale și decente a cauzisticii persoanelor de sex feminin, custodiate în centru, pe fiecare tură de lucru, în rândul angajaților exista cel puțin câte o persoană de sex feminin. Agenții își desfășurau activitatea în schimburi de 12 ore cu 24 de ore liber, respectiv 12 ore cu 48 de ore liber. Persoana cu atribuții privind întreținerea curățeniei în spațiile comune și porționarea și distribuirea hranei, făcea parte din categoria de personal contractual, cu norma de 8 ore/ zi, 5 zile pe săptămână, iar în weekend distribuirea hranei se făcea de către agenții de serviciu. Întreținerea curățeniei în camere se realiza de către persoanele încarcerate. **În ceea ce privește relaționarea cu șeful de centru și cu agenții de pază, persoanele deținute intervievate, au relatat echipei de vizită faptul că sunt mulțumite de atitudinea angajaților centrului și nu au a reclama cazuri de abuzuri sau situații de rele tratamente.**

Centrul dispunea de **două curți de plimbare**, renovate, dotate cu sisteme de supraveghere video, în suprafață de câte 18 m² fiecare. Acestea erau acoperite parțial, cu o

Învelitoare transparentă din plastic care asigură iluminatul natural, aerisirea corespunzătoare și protecția la intemperii, oferind posibilitatea ca aceste zone de plimbare, să fie utilizate și în condiții meteo nefavorabile. Persoanele private de libertate, aveau dreptul la plimbare în aceste spații, 1 oră/ zi, în ordinea în care acestea erau repartizate în camerele de detenție. Deși centrul avea în dotare aparatură pentru exerciții fizice (2 biciclete medicinale, 2 spalieri pentru gimnastică, 1 masă de ping-pong, 1 bandă pentru alergat), **acestea nu erau montate în curțile de plimbare, fiind depozitate într-o altă încăpere cu destinație de magazie. În ceea ce privește aceste spații, echipa de vizită consideră necesar ca plimbătoarele să fie dotate cu bănci de odihnă și să fie readuse și repuse în funcțiune aparatele pentru efectuarea exercițiilor fizice**, în conformitate cu prevederile art. 17, alin. (3) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, *În interiorul curților de plimbare se pot monta bare fixe sau alte aparate de gimnastică pentru efectuarea de exerciții fizice. În funcție de posibilități, curtea de plimbare poate fi dotată cu elemente fixe pentru asigurarea odihnei și relaxării.*

Clubul/ biblioteca, în suprafață de 20 mp, supravegheat video, avea un fond de 150 de titluri de carte, un post de video-conferință, 13 scaune, 7 mese, facilități de recreere precum șah, table, la care persoanele custodiate aveau acces, la cerere. **Pe lângă acestea, clubul servea și depozitării unor documente ale centrului, diminuându-se posibilitatea utilizării acestuia în condiții optime. Echipa de vizită recomandă în acest sens, identificarea și utilizarea unui loc distinct pentru depozitarea acestor documente, astfel încât această facilitate să fie utilizată conform destinației sale.**

Sectorul administrativ, situat la același nivel, avea în componența sa un birou al șefului de schimb, o încăpere destinată activităților medicale, o toaletă pentru personal (2 cabine wc, 2 dușuri, 1 chiuvetă), un birou pentru secretariat și o încăpere cu destinația de arhivă.

b) hrănirea persoanelor arestate/ reținute

Hrana distribuită persoanelor custodiate în centru, era preparată la **Penitenciarul Târgu Mureș**. Persoanele rezidente primeau 3 mese/ zi, centrul fiind dotat în acest sens cu veselă din inox respectiv farfurii și linguri, iar pentru lichide se utilizau pahare de plastic sau recipiente tip pet. La data efectuării vizitei, exista o persoană privată de libertate alocată la **regimul pentru diabetici** și o persoană la **regimul specific afecțiunilor gastrice**. Nu erau custodiate persoane aparținând cultului musulman sau alte persoane, cu un regim alimentar special, pe criterii religioase. În cazul unor astfel de situații, șeful centrului a informat echipa

de vizită că, acestor persoane li se distribuie mâncare cu conținut de carne de vită sau pui, fără carne de porc, respectându-li-se astfel opțiunea alimentară, fundamentată pe considerente religioase.

Din discuțiile purtate cu persoanele custodiate, cu ocazia vizitării fiecărei camere, a rezultat faptul că acestea erau nemulțumite de meniul zilnic care li se oferea, exprimându-și dorința de a primi un meniu mai diversificat, hrana să fie mai bine gătită și mai consistentă (conține prea puțină carne).

Hrana persoanelor private de libertate era asigurată, prin transport, de la bucătăria **Penitenciarului Târgu Mureș**, în bidoane de aluminiu. Masa se servea în camere, neexistând o sală de mese. Distribuirea hranei pe sectorul de deținere se realiza cu ajutorul unui cărucior de transport, în prezența agentului supraveghetor de serviciu, respectându-se normele de igienă în alimentație (persoana care manipula hrana era echipată cu halat alb, bonetă și mănuși de protecție, de unică folosință). Aceasta era distribuită din bidoanele de aluminiu, în vesela fiecărei persoane private de libertate, cu ajutorul polonicelor de inox, care nu se amestecau între felurile/ normele de hrană.

Hrana distribuită în ziua vizitei era proaspătă, suficientă, iar din punct de vedere organoleptic era satisfăcătoare. Alocarea la normele de hrană avea următoarea structură: 17 persoane **norma de hrană nr. 16 regim normal**, 1 persoană la **norma de hrană nr. 18 regim desodat** și 1 persoană la **norma de hrană nr. 18 diabetici 5 mese**.

De menționat este faptul că, **3 persoane depuse recent, în ziua anterioară vizitei, nu beneficiau de hrană, întrucât furnizarea hranei pentru nou depuși are loc efectiv abia după 48 de ore de la depunere. Cu toate acestea, atât cele trei persoane cât și reprezentanții centrului au afirmat că aceștia au primit mâncare, din porțiile celorlalți rezidenți. Echipa de vizită consideră că această situație, deși rezolvată de reprezentanții centrului, prin diminuarea porțiilor de mâncare ale celorlalți rezidenți, nu este una conformă impunându-se remedierea ei prin modificarea procedurii privind alocarea la hrană și furnizarea acesteia pentru persoanele nou depuse.**

Meniul din ziua vizitei era următorul: la **norma 16 regim normal**: dimineața- ceai, margarină, pâine; prânz- ciorbă ardelenescă și mâncare de legume cu carne; seara- cartofi cu brânză; la **norma 18 regim desodat**: dimineața- ceai, margarină, brânză topită, pâine, crenvurști; prânz- ciorbă ardelenescă și mâncare de legume cu carne; seara- cartofi cu brânză; la **norma 18 diabetici** cu 5 mese: dimineața - ceai, brânză topită, pâine; la ora 10: pâine, margarină; prânz- ciorbă ardelenescă și mâncare de legume cu carne; la ora 19: pâine, brânză

topită, crenvurști; seara- cartofi cu brânză. Pentru asigurarea controlului calității hranei preparate, se recoltau probe de mâncare, care se păstrau timp de 48 de ore într-un frigider anume destinat, prevăzut cu grafic de temperatură. În ceea ce privește asigurarea dreptului la hrană, persoanele deținute aveau la dispoziția și **o magazie pentru produse alimentare perisabile proprii** și alte obiecte personale, prevăzută cu 3 frigidere, 3 rafturi de depozitare, cântar pentru pachete, feliator pentru mezeluri, obiectele și alimentele personale fiind identificate prin etichetare cu numele posesorului. Toate persoanele custodiate aveau acces în fiecare dimineață, **într-un interval de o oră, doar o singură dată**, la magazia arestului, **pentru a-și prelua alimente personale din locurile de păstrare, pentru întreaga zi**. Acest mod de lucru crea inconveniente legate de păstrarea acelor alimente în camerele de deținere, spre exemplu dacă o persoană avea nevoie de iaurt sau de mezeluri pentru masa de prânz sau de seară, aceasta era nevoită să-și ridice de la magazie acele alimente dimineața, în jurul orei 9 și să le păstreze în cameră, în condiții improprii, până la masa de prânz (ora 12) sau la masa de seară (ora 19). Având în vedere această situație, echipa de vizită **recomandă ca accesul la magazia cu alimentele personale ale persoanelor custodiate să fie suplimentat, astfel încât intervalul de timp, de la ridicarea alimentelor până la consumarea lor, să fie cât mai scurt și nu să se întindă pe durata unei zile întregi.**

De asemenea persoanele încarcerate s-au plâns de **frecvența redusă cu care se efectuează cumpărăturile** la nivelul CRAP, respectiv o dată la două săptămâni și de **interzicerea primirii și a efectuării cumpărăturilor care conțineau mâncare gătită**. În acest sens arătăm faptul că **Regulamentul de aplicare a Legii nr. 254/2013** privind executarea pedepselor și a măsurilor privative de libertate dispuse de organele judiciare în cursul procesului penal prevede, la **art. 251** alin. (5) *Persoanelor încarcerate le este interzisă:* a) *primirea de produse alimentare care necesită încălzire, coacere, fierbere sau alte tratamente termice în vederea consumului;* b) *cumpărarea de produse alimentare care necesită încălzire, coacere, fierbere sau alte tratamente termice, în vederea consumului, cu excepția cafelei, ceaiului, laptelui și a supelor instant;* c) *primirea și cumpărarea de lămâi și derivate ale acestora* și la **art. 252** *Exercitarea dreptului de a efectua cumpărături, (1) Persoanele private de libertate au dreptul de a cumpăra o dată la două săptămâni, prin administrația centrului, în baza cererii acestora și a ofertelor puse la dispoziție de către operatorii economici, cuprinzând toate tipurile de produse ce pot fi asigurate de către aceștia, în limita a 3/4 din valoarea salariului minim brut pe economie, alimente, fructe, legume, apă minerală, băuturi răcoritoare, țigări și alte bunuri de natura celor permise să fie primite, precum și cele necesare*

exercitării drepturilor de petiționare, la corespondență și la convorbiri telefonice, potrivit anexei nr. 2.

În perioada 2021- 2022 până la data vizitei, deși nu s-au înregistrat situații de refuz de hrană, au existat persoane încarcerate, care și-au exprimat intenția de a intra în refuz de hrană însă, după ce li s-au prezentat condițiile legale privind această acțiune, au renunțat în mod voluntar la a mai continua demersul respectiv. Astfel, în ceea ce privește evidența cazurilor de refuz de hrană, în **Registrul de cereri**, exista o persoană încarcerată care întocmise 3 cereri de refuz de hrană, în zilele de 10.07.2022, 11.07.2022 și 17.07.2022, în urma cărora s-au întocmit procesele verbale de percheziție, a fost plasat singur în cameră, cu respectarea prevederilor art. 261 din Regulamentul de aplicare a Legii coroborate cu prevederile art. 88 din Regulamentul din 2018 privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora, după care a solicitat ieșirea din situația de refuz de hrană.

Tot în sectorul de cazare, în vederea deservirii personalului de pază, exista **un vestiar, o baie și un oficiu pentru personal**, dotat cu veselă, frigider, 3 scaune, masă, mobilier, mașina de spalat vase, plită electrică, chiuvetă inox, aragaz, expresor cafea, cuptor cu microunde, boiler, calorifer, butelie, dispunând de apă caldă și rece în permanentă.

Pe același sector mai existau și funcționau două încăperi, cu destinații distincte, camera de primire a persoanei la depunerea în arest și camera de vizită.

În camera de primire, care era dotată cu un telefon, nesupravegheată video, se efectua percheziția persoanei nou depuse, i se înmâna Procesul verbal întocmit cu ocazia primirii în centru și se realizau procedurile de primire și repartizare în camera de detenție.

Camera de vizită era prevăzută cu supraveghere video, cu 3 posturi de convorbiri prin telefon și cu dispozitive de separare pentru fiecare post. Vizitele se efectuau doar cu programare, pentru a se evita aglomerarea la sectorul dedicat acestor activități. La momentul vizitei, se afla la vorbitor o persoană custodiată. **În ceea ce privește vizitele, acestea se acordau doar cu dispozitive de separare, neexistând posibilitatea acordării vizitelor fără dispozitiv de separare, în conformitate cu prevederile Regulamentului de aplicare a Legii nr. 254/2013 care precizează la art. 248, alin (3) În vederea diminuării efectelor negative ale privării de libertate asupra dezvoltării fizice, psihice sau morale, minorului i se acordă, de regulă, vizita fără dispozitive de separare.** Având în vedere această situație, **echipa MNP recomandă reamenajarea sectorului vizită, astfel încât să existe posibilitatea acordării dreptului minorilor de a beneficia de vizite, fără dispozitive de separare.**

Camerele de detenție 21 și 22, prevăzute pentru cazarea a câte două persoane fiecare, erau destinate pentru **izolarea persoanelor cu patologii/ simptomatologie infecto-contagioasă**. Camera 16 era utilizată ca **spălătorie**, iar camera 17 pentru **frizerie**. În ceea ce privește **camera 17**, în aceasta, activitățile de igienă se derulau, sub supravegherea agenților de pază, doar în zilele cu program de baie (ocazie cu care persoanele private de libertate puteau utiliza ustensilele de tuns, de bărbierit, foarfece sau unghiere), respectiv luna și joia. Din discuțiile avute cu persoanele deținute, acestea și-au manifestat dorința de a li se permite să își mențină o igienă corporală corespunzătoare (să se barbierască, să se tundă, să își taie unghiile) și în zilele când nu este apă caldă și de asemenea să aibă posibilitatea de a beneficia de ustensile de tuns, din partea centrului, întrucât la acel moment, tunsul se efectua cu mașinile de tuns ale unora dintre aceste persoane, prin împrumut. În scopul menținerii **unei stări de igienă corporală corespunzătoare, echipa de vizită consideră că este necesară identificarea unei modalități de facilitare a accesului la aceste activități (tuns, bărbierit), în camera 17, precum și punerea la dispoziție a unei mașini de tuns, astfel încât persoanele private de libertate să poată beneficia de ustensilele și aparatura necesare și în zilele în care nu se furnizează apă caldă**. Potrivit art. 169 alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea centrelor de reținare și arestare preventivă, precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora *Fiecărei persoane private de libertate i se asigură condiții de folosire fără restricții a surselor de apă curentă și produse igienico-sanitare pentru menținerea igienei personale și colective.*

În ceea ce privește audierea persoanelor private de libertate, centrul dispunea, în sectorul de cazare, de o **camera de anchetă** cu suprafața de aproximativ 16 m², dotată cu o masă fixată la podea, 3 scaune, 3 dulapuri, 1 birou pe care era amplasat un sistem de video conferință, geam pentru supraveghere și 2 camere de supraveghere video. Tavanul încăperii era deteriorat, lipseau bucăți din tencuială.

Echipa de vizită recomandă conducerii centrului efectuarea reparațiilor necesare în spațiul respectiv.

În vederea asigurării dreptului la menținerea legăturii cu persoanele din exterior (familie sau persoane apropiate), persoanele private de libertate aveau dreptul la convorbiri telefonice în limita a 30 minute/ săptămână, în baza unor liste prevăzute cu 10 persoane de contact iar cu avocații aleși având dreptul de a vorbi telefonic nelimitat. De asemenea, la nivelul centrului exista o cutie pentru scrisori a Poștei Române, amplasată pe hol, aceasta fiind monitorizată video.

Comunicările on-line se puteau desfășura în club, sub supraveghere, potrivit relatărilor conducerii centrului, însă acestea se acordau în baza unor criterii interne de care persoanele private de libertate erau nemulțumite, respectiv, la comunicările on-line cu familia aveau dreptul doar anumite persoane care erau departe de adresa de domiciliu; una dintre persoanele cu care s-a discutat a susținut că, deși a solicitat acest drept, având un copil minor pe care își dorea să îl vadă și totodată să nu îl expună unor condiții traumatizante, prin participarea la o vizită clasică, nu i-a fost acordat. **În acest sens, membrii echipei de vizită consideră necesar a se revizui condițiile în care se acordă convorbirile on-line persoanelor private de libertate și adaptarea acestor condiții în vederea optimizării echilibrului psiho-emoțional al persoanelor încarcerate și a minorilor implicați, prin menținerea și îmbunătățirea relațiilor cu mediul de suport, în condițiile prevederilor art. 253 din Regulamentul de aplicare a Legii coroborate cu ale art. 121 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă.**

c) asistența medicală

Asistența medicală se asigura în incinta centrului, unde era un cabinet medical cu următoarele dotări: mobilier- canapea consultație, birou lucru medic, scaun medic, scaun pacient, dulap; aparatură- stetoscop, termometru, tensiometru, cântar, glucometru, pulsoximetru.

Din discuția cu medicul desemnat de serviciu pe Centrul de Reținere și Arestare Preventivă, a rezultat că această structură nu are angajat un medic propriu, asistența medicală asigurându-se prin rotație, de către cei 4 medici și de către unul dintre cei 3 asistenți medicali ai Centrului Medical Județean Mureș, în intervalul 8-16 și prin serviciu de gardă la domiciliu, medicul și asistentul medical deplasându-se la cabinetul medical al CRAP, la fiecare depunere a unei persoane noi. Examinarea persoanelor nou depuse în CRAP Mureș de către medici specialiști din diferite ramuri medicale se realiza în cadrul ambulatoriului de specialitate al Spitalului Clinic Județean de Urgență Târgu Mureș. Medicamentele recomandate în urma consultațiilor persoanelor private de libertate, conform declarațiilor medicului, erau asigurate cu promptitudine.

Activitatea medicală era consemnată în **Registrul de examinări medicale introducere în arest** (total 815 persoane în anul 2021, 580 persoane în 2022, până la data vizitei); **Registrul de consultații medicale curente** (577 persoane, inclusiv **screening TBC în 2022**); **Registrul de evidență a solicitărilor la consultații medicale** (224 persoane în 2022, până la data vizitei);

Registrul de evidență tratamente injectabile și intervenții de mică chirurgie (308 persoane în 2022); **Registrul de distribuire medicamente** (2578 operațiuni de administrare către persoanele custodiate în 2022); Registrul pentru evidența femeilor gravide (1 persoană sarcină 38 săptămâni în 2021, 2 persoane – sarcină 7, respectiv 31 săptămâni în 2022); Registrul pentru evidența consumatorilor de droguri (23 persoane în 2022). În cazul persoanelor consumatoare de droguri (unele testate pozitiv, altele autodeclarate), medicul anunța șeful CRAP Mureș și Centrul de Prevenire, Evaluare și Consiliere Antidrog. **Nu au fost cazuri de persoane cu recomandare de tratament de substituție cu metadonă, la introducerea în centru.**

Majoritatea mărcilor traumatice, escoriații, contuzii, plăgi tăiate au fost consemnate ca existente la depunerea în CRAP (60 persoane în 2021, 61 persoane în 2022), dar au fost și situații de auto sau heteroagresiuni consemnate ulterior depunerii (12 persoane în 2021, 10 persoane în 2022). În urma constatării acestora se întocmeau **Note de mărci traumatice** care se transmiteau **Parchetului competent și Direcției Medicale a MAI.**

Centrul asigură asistența medicală prin intermediul unui medic în intervalul 8-16, iar după ora 16, asistentul medical se deplasa de la domiciliu pentru administrarea tratamentului.

Măsurile întreprinse în scopul protecției persoanelor reținute/ arestate privind contaminarea cu virusul Sars-Cov-2

În acest sens, la nivelul centrului au fost puse în aplicare măsurile dispuse de către Serviciul Coordonare Centre de Reținere și Arestare preventivă (S.C.C.R.A.P.) din cadrul Inspectoratului General al Poliției Române (I.G.P.R.) prevăzute în: Planurile de măsuri ale I.G.P.R. și ale Direcției Medicale nr. 833840/ 11.03.2020 și nr. 791328/ 12.03.2020 pentru prevenirea îmbolnăvirii și răspândirii infecției cu COVID-19 pentru persoanele private de libertate aflate în centrele de reținere și arestare preventivă din subordinea MAI și pentru personal; Nota-Raport a Direcției Medicale nr. DM 928695/ 15.10.2021 privind modalitatea de gestionare a cazurilor persoanelor private de libertate, pacienți infectați COVID-19, suspecți sau confirmați.

A fost efectuată dezinfecția spațiilor centrului, a mijloacelor de transport folosite și a mijloacelor de imobilizare. Audierea persoanelor private de libertate de către magistrați (procurori și judecători) a avut loc prin prezentarea fizică la solicitarea instanței sau prin videoconferință. La primirea în centru a persoanelor private de libertate se realizau următoarele activități cu scop preventiv: verificarea situației epidemiologice în aplicațiile coronavirus specifice; completarea chestionarului coronavirus; informarea personalului privind cadrul legal și măsurile care se aplică pe perioada pandemiei; triajul epidemiologic; repartizarea

persoanelor private de libertate separat, pentru o perioadă de 14, 10 și ulterior 5 zile, și monitorizarea medicală conform dispozițiilor din planul de măsuri; distribuirea materialelor igienico-sanitare și de protecție atât către personalul din serviciu cât și către persoanele aflate în custodie.

d) asistența psihologică

Activitatea **de asistență psihologică** a persoanelor private de libertate aflate în Centrul de Reținere și Arestare Preventivă din cadrul Inspectoratului de Poliție Județean Mureș, se asigura, conform Dispoziției Inspectorului General al Poliției Române nr 48 din 27.05.2019, de către un angajat al Inspectoratului de Poliție Județean Mureș, psiholog specialist autonom în specialitatea Psihologie Aplicată în Domeniul Securității Naționale. La momentul efectuării vizitei, psihologul unității era în concediu de odihnă.

Conform documentelor și informațiilor obținute, acesta este absolvent al Facultății de Psihologie și Științele Educației, Psihologie și Psihopedagogie Specială, a cursului postuniversitar de Psihologie Judiciară, a unui program de master în Psihodiagnostic, Consiliere și Psihoterapie și a unui curs postuniversitar de Perfecționare în Conducere, specializarea „Marketing, Management și Resurse Umane”.

Referitor la activitatea de pregătire profesională continuă în perioada 2021-2022, ofițerul psiholog care asigura centrul **a participat la manifestări științifice organizate în domeniul activității de psihologie în vederea pregătirii profesionale continue** astfel: în anul 2021 a participat la cursul „Intervenția în Situații de Criză”, susținut de colonel psiholog dr. Vasile Mărineanu on-line și la cursul „Terapia centrată pe obiective și soluții”, autor prof. dr. Ion Dafinoiu. În anul 2022 a participat la cursurile „Actualități în evaluarea clinică psihologică a tulburărilor de personalitate” și „Evaluare clinică și intervenție în tulburări somatoforme”, organizate în sistem on-line.

Existența unui singur psiholog care să asigure asistența psihologică (evaluare și eventual consiliere psihologică) tuturor angajaților din cadrul Inspectoratului Județean de Poliție Mureș, dar și persoanelor din Centrul de reținere și Arestare Preventivă genera **întârzieri în acordarea asistenței** de specialitate, către persoanele arestate. În mai multe situații s-a constatat că răspunsul la solicitările persoanelor private de libertate, de acordare a asistenței psihologice **depășea termenul legal prevăzut de 72 de ore**, principala explicație fiind volumul mare de muncă al psihologului. Spre exemplu, o persoană privată de libertate, a adresat o solicitare de asistență psihologică, la data de 03.05.2022 și nu a beneficiat de acest

serviciu nici până la data vizitei, cererea acesteia regăsindu-se consemnată în Registrul de cereri. O altă situație de acest tip a avut loc la data de 04.08.2022 în cazul unui minor, respectiv șeful de schimb a întocmit o cerere de asistență psihologică, întrucât în exercitarea atribuțiilor sale a observat un comportament de tip dezaptativ al minorului, care și-a aplicat zgârieturi pe antebraț. Nici în această situație nu exista un document care să confirme intervenția psihologului, ca răspuns la respectiva solicitare. Toate aceste situații contravin prevederilor art. 117 alin. (2) din **Legea nr. 254/2013** și ale art. 87 și 193 din Regulamentul privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă.

Cu privire la asistența psihologică acordată minorilor, în perioada 01.01.2022-31.07.2022, în centru au fost custodiați 48 minori, însă nu toți au beneficiat de aceste servicii. O explicație a fost dată și de faptul că unii dintre acești minori au fost doar **reținuți**, aflându-se efectiv în centru pentru o perioadă de 24 de ore sau chiar mai puțin. În vederea unei acoperiri corespunzătoare, din punct de vedere al asistenței psihologice la nivelul CRAP Mureș, **echipa de vizită consideră necesară și oportună, completarea schemei de personal a Inspectoratului de Poliție Județean Mureș, cu un specialist psiholog, astfel încât activitățile specifice la Centrul de reținere și Arestare Preventivă să se poată desfășura cu respectarea cadrului legal existent.**

Din discuțiile purtate cu reprezentanții CRAP Mureș, a reieșit faptul că **activitatea de asistență psihologică se desfășura la sectorul de vizită, prin telefon și cu dispozitiv de separare**, după ce persoana privată de libertate sau reprezentantul legal, își exprima în scris, consimțământul prealabil iar la finalul activității, psihologul elaborează o **Notă de concluzii și recomandări**. Având în vedere cele arătate mai sus, **echipa de vizită recomandă identificarea și amenajarea a unui spațiu corespunzător, destinat activităților de asistență psihologică, menit să asigure confidențialitatea și securitatea emoțională a beneficiarilor, potrivit prevederilor art. 87 alin. (2) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea centrelor de reținere și arestare preventivă, precum și măsurile necesare pentru siguranța acestora, Asistența psihologică este asigurată de către psiholog, organizarea și desfășurarea acesteia fiind fundamentată de principiile de etică profesională. Exercițarea actului psihologic se realizează, în spații special amenajate, de către psihologii cu drept de liberă practică încadrați în funcții de specialitate în Ministerul Afacerilor Interne.**

Conform datelor furnizate de ofițerul psiholog, **în anul 2022** au fost acordate un număr de 28 ședințe de asistență psihologică, pentru un număr de 26 persoane asistate, au fost asistate 4 persoane cu ideeație suicidară, 5 minori cu asistență psihologică primară, 1 persoană cu refuz

de hrană, și au fost emise 10 recomandări de consult medical de specialitate/ psihiatric. **În anul 2021** a fost acordat un număr de 38 ședințe de asistență psihologică, pentru 27 persoane asistate, au existat 6 persoane asistate cu ideea de suicidare, 5 minori asistați psihologic, 4 solicitări către CPEC Antidrog Mureș, o persoană cu refuz de hrană și au fost emise 10 recomandări de consult medical de specialitate/ psihiatric.

În ceea ce privește informarea persoanelor private de libertate cu privire la serviciile disponibile privind asistență psihologică din cadrul CRAP, pe hol, pe ușa de acces către camera de anchetă exista afișat un material cu caracter informativ despre serviciile de asistență psihologică disponibile în cadrul CRAP și care oferea informații legate de modalitatea persoanelor încarcerate de a solicita sprijin psihologic. De asemenea, la dosarele personale existau Procesele verbale întocmite la primirea în centru, prin care se aduce la cunoștința acestora **Dispoziția IGPR nr.48/2019, privind modalitatea de acordare a asistenței psihologice persoanelor private de libertate.**

În ceea ce privește **informarea persoanelor încarcerate cu privire la drepturile și obligațiile persoanelor private de libertate**, pe ușile duble, securizate prin grilaj metalic, al camerelor de deținere, existau afișate îndatoririle și obligațiile acestora, precum și programul zilnic. De asemenea, existau și la dosarele personale **procesele verbale de informare cu privire la drepturi, obligații, interdicții și recompense, semnate de persoanele încarcerate.**

În cazurile de incidente deosebite psihologul a acționat prin servicii de asistență psihologică și a făcut recomandări precum control psihiatric sau monitorizarea comportamentului persoanelor private de libertate de către lucrători.

e) alte aspecte

În urma consultării **Evidenței activităților desfășurate în primele 7 luni, până la 31 iulie 2022 la nivelul CRAP**, au rezultat următoarele date: 523 persoane încarcerate (cu 58 mai multe decât perioada similară a anului trecut) respectiv 403 cu ordonanță de reținere (cu 92 mai multe decât perioada similară a anului trecut), 120 cu mandate de arestare preventivă (cu 34 mai puține decât perioada similară a anului trecut) și nicio persoană cu mandat de executare a unei pedepse cu închisoarea. De asemenea, analiza evidențiază pentru primele 7 luni ale anului 2022 următoarele: 25 persoane custodiate de sex feminin, 46 minori, 535 vizite (cu 198 mai multe decât anul trecut), 129 pachete (cu 49 mai puține decât anul trecut), 77 scrisori/ cereri de corespondență (cu 125 mai puține decât anul trecut), 4121 conversații telefonice (cu 266 mai

multe decât anul trecut), 226 activități de cumpărături (cu 217 mai puține decât anul trecut), 518 escorte (cu 75 mai multe decât anul trecut).

În anul 2021 evidența activităților desfășurate la nivelul CRAP indică următorii parametri: 465 persoane încarcerate, din care 311 cu ordonanță de reținere și 154 cu mandat de arestare preventivă, 337 vizite, 178 pachete, 202 scrisori, 3855 conversații telefonice, 452 cumpărături, 443 escorte.

În ceea ce privește evidența Evenimentelor deosebite: în anul 2022 au existat 17 evenimente, respectiv 1 eveniment traumatism (traumatism la degetul mic de la mâna stângă, prinsă accidental la ușă), 4 evenimente în care persoana privată de libertate a adresat polițistului din postul serviciu de pază cuvinte jignitoare și a tulburat liniștea în centru, 6 evenimente de agresivitate și auto și heteroagresiune, 5 evenimente în urma cărora au fost întocmite dosare penale pentru distrugere chiuvetă, telefon, 3 uși baie și un suport TV, 1 dosar pentru ultraj la polițistul pază, 1 eveniment introducere/ primire fără drept, de obiecte prin geamul exterior al camerei.

Potrivit **Registrului de cumpărături, în anul 2022** au fost efectuate 254 de cumpărături, ultima fiind efectuată în data de 22.08.2022, potrivit **Registrului de Conversații telefonice și conversații online**, au fost acordate 4895 de sesiuni de conversații telefonice și **nu au fost înregistrate solicitări de comunicări online în anul 2022**, în registru consemnându-se: data efectuării conversației, interval orar, gradul, numele și semnătura polițistului care acordă dreptul, numele persoanei private de libertate, numărul de telefon apelat, numele persoanei apelate. **Registrul de evidență vizite, pachete și bani** evidențiază 585 de intrări, ultima în data de 25.08.2022, consemnându-se data, interval orar, numele persoanei vizitatoare, numele persoanei private de libertate, sumele de bani primite/ conținut pachet, gradul și numele delegatului care a acordat dreptul, rubrică de observații. **În Registrul scoatere la curte** erau înregistrate 2853 de ieșiri, consemnându-se data, interval orar, camera, numărul persoanelor aflate în cameră, numărul persoanelor care au ieșit, numele persoanei private de libertate, semnătura, gradul, numele polițistului de supraveghere, semnătura, comportamentul pe durata activității. Potrivit **Registrului mijloacelor de imobilizare, nr.178/03.01.2022, nu au fost înregistrate cazuri de imobilizare.** De asemenea în **Registrul activităților de muncă neremunerată**, nu s-au făcut consemnări. **Registrul de audiențe** evidențiază 13 cazuri în care s-au solicitat mutări, împrumutarea bunurilor de la alți deținuți, suplimentarea listei de telefon, acordarea asistenței medicale **În Registrul de cereri** s-au

consemnat în ceea ce privește acordarea asistenței religioase, 2 cereri aprobate în acest sens și 7 cereri de asistență psihologică.

Față de cele expuse, în temeiul art. 43 alin. (1) din Legea nr. 35/1997 privind organizarea și funcționarea instituției Avocatul Poporului, republicată, Avocatul Poporului

RECOMANDĂ

Conducerii Centrul de Reținere și Arestare Preventivă din cadrul Inspectoratului de Poliție Județean Mureș să întreprindă măsurile legale care se impun pentru:

1. Efectuarea demersurilor legale privind ocuparea tuturor posturilor vacante prevăzute în statul de funcții al Centrului de Reținere și Arestare Preventivă din cadrul Inspectoratului de Poliție Județean Mureș și modificarea structurii organizatorice a acestuia prin suplimentarea schemei de personal, în sensul optimizării activității privind executarea măsurilor preventive privative de libertate
2. Remedierea problemelor existente în camerele de deținere, respectiv repararea aparatului de aer condiționat defect din camera 18, înlocuirea chiuvetei sparte din camera 19, repararea ușii de la baia din camera 7 și efectuarea lucrărilor de renovare și igienizare în camerele unde pereții erau murdari și prezentau tencuiala căzută
3. Amenajarea unei camere de deținere și a băii acesteia, cu dispozitivele și facilitățile legal prevăzute, pentru uzul persoanelor cu dizabilități
4. Identificarea și implementarea unei modalități de facilitare a accesului persoanelor deținute la activitățile de tuns, bărbierit, tăiatul unghiilor, cu o frecvență mai mare de două zile pe săptămână, precum cea din prezent, și asigurarea mașinilor de tuns, de către centru, necesare pentru menținerea unei stări de igienă corporală corespunzătoare, a persoanelor custodiate
5. Asigurarea asistenței psihologice, în condițiile legii, tuturor minorilor plasați în centru, cu măsura arestării preventive, în vederea diminuării efectelor negative ale privării de libertate asupra dezvoltării fizice, psihice sau morale ale acestora
6. Reamenajarea sectorului de vizită, astfel încât să permită respectarea dreptului minorilor custodiați, la acordarea vizitelor fără dispozitiv de separare

7. Reamenajarea și dotarea curților de plimbare cu bănci de odihnă și aparate pentru efectuarea exercițiilor fizice
8. Revizuirea condițiilor de acordare a convorbirilor on-line, persoanelor private de libertate și adaptarea acestor condiții la situațiile particulare, cu respectarea cadrului legal în vigoare, în scopul optimizării echilibrului psiho-emoțional al persoanelor încarcerate și a facilitării menținerii legăturilor acestora cu mediul de suport
9. Identificarea unor soluții privind optimizarea și continuitatea asigurării serviciilor de asistență psihologică la Centrul de reținere și Arestare Preventivă, astfel încât acestea să se desfășoare cu respectarea cadrului legal existent, inclusiv în perioadele în care psihologul unității efectuează concediul de odihnă sau alte activități ce presupun absența mai îndelungată a acestuia din unitate
10. Identificarea și amenajarea a unui spațiu corespunzător, la nivelul Centrului de reținere și Arestare Preventivă Mureș, destinat activităților de asistență psihologică, menit să asigure furnizarea unui act profesional de calitate cu respectarea confidențialității și a securității emoționale a beneficiarilor
11. Efectuarea demersurilor legale privind asigurarea hranei, pentru persoanele nou depuse în centru, astfel încât acestea să beneficieze de prima masă care se distribuie imediat după momentul introducerii acestora în Centrul de Reținere și Arestare Preventivă .

